

אגדלך

מילים: רבי אברהם אבן עזרא
לחן: מרדכי כלפון

שירה

פלייבק

אגדלך אלקי כל נשמה
ואודך ברב פחד ואימה

בעמדי תוך קהלך צור לרומם
לך אכרע ואכוף ראש וקומה

רקיעי רום הלא נטה במבטא
והארץ יסדה על בלימה

היוכל איש חקור את סוד יוצרו
ומי הוא זה בכל קדמה וימה

מרומם הוא עלי כל פה ולשון
אשר הפליא ועשה כל בחכמה

ויתגדל בגוי קדוש ועליון
ויתקדש שמייה רבא בעלמא

אודות השיר

"תַּגְדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא" (מתוך הקדיש)

ביאורי מילים

צור - כינוי להקב"ה, מלשון חוזק

אָכּוּפִי - אכופף

רום - גובה

נטה - פרש, מתח

במבטא - בדיבור

והארץ יסדה על בלימה - אזכור לפסוק באיוב כ"ו, ז': תלה ארץ על בלימה.

הארץ נוסדה על "בלי מה", על לא כלום, ללא תשתיות ויסוד.

מרוֹמָם - שהכול משבחים ומרוממים אותו

שְׁמֵיהּ רַבָּא - שמו הגדול

בְּעֵלְמָא - בעולם

הפיוט 'אגדלך' הוא אחד מהפיוטים הנפוצים והמוכרים ביותר בקרב עדות רבות. לפיוט לחנים רבים ומגוונים, החל מלחנים עתיקים, שמקורם אינו מוכר, וכלה בלחן של מרדכי כלפון מהמאה ה-20. בקהילת יהודי חאלב נאמר הפיוט בכל שבת במנגינה אחרת, והוא חותם את שירת הבקשות.

מילות הפיוט מזכירות תפילות אחרות ולעיתים אף לקוחות מהן. עיון בסידור מאפשר לעמוד על הקשר בין הפיוט לתפילות הבאות:

'קדיש' ('יתגדל...') שבפתיחת ה'קדיש' = "אֶגְדֵּלְךָ" שבפתיחת הפיוט, וסיום הפיוט: "וַיִּתְגְּדֵל... וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא" לקוח ככתבו וכלשונו מפתיחת ה'קדיש'.

'יגדל אלוקים' (= "אֶגְדֵּלְךָ", ושתי התפילות עוסקות בגדולת הבורא הבלתי נתפסת).

'אלוקי, נשמה' (= "אֱלֹהֵי כָל נִשְׁמָה").

ברכת 'אשר יצר את האדם בחכמה' (= "אֲשֶׁר הִפְלִיא וְעָשָׂה כָּל בְּחֻמָּה").

'נשמת כל חי' (בשתי התפילות מוזכרים הפה והלשון, בהקשר לשבח הבורא: "מְרוֹמָם הוּא עָלֵי כָּל פֶּה

וְלִשׁוֹן" = "אֵילוּ פִינוּ מֵלֵא שִׁירָה... וְלִשׁוֹנוּ רִינָה..."), ובאה לידי ביטוי מגבלות האדם בנושא זה: "הַיּוֹכֵל אִישׁ

חֻקּוֹר אֶת סוּד יוֹצְרוֹ" = "אֵין אֲנַחְנוּ מִסְפִּיקִים לַהֲוֹדוֹת לָךְ ה'").

רבי אברהם אבן עזרא (ראב"ע)

אברהם - הלא הוא ר' אברהם אבן עזרא (בן עזרא), מגדולי התורה ומגדולי הפייטנים והמשוררים בגלות ספרד. חיבר כמאה ושמונים ספרים ומאות פיוטים, שהוכנסו ל"סליחות", לסידור התפילה ולמחזורים שונים.

ר' אברהם אבן עזרא, ובקיצור: ה'אבן עזרא' או הראב"ע, נולד בימי הביניים, בתקופת "תור הזהב" של יהדות ספרד, בשנת ד"א תתנ"ב או נ"ג (1092) בעיר טולדו שבספרד. לגבי פטירתו יש דעות שונות, ונראה כי נפטר בשנת ד"א תתקכ"ז (1167). כמו מחברי פיוטים רבים, חתם הפייטן את שמו באקרוסטיכון, המופיע בראשי ה"בתיים". (האם הצלחתם לפענח את שמו?).

שיח רגשי

הצעות לעיבוד והפעלה

החוויה הרגשית הינה אישית. היא כוללת מחשבות, רגשות, עמדות, ותפיסות הייחודיות לפרט. חשוב לשמור שהתלמיד ידבר בלשון יחיד, לדוגמא: אני מרגיש... בשבילי... וכו'.

השיר מזמן שיח על גדלותו ורוממותו של הקב"ה למול אפסיות האדם, על התחושות והרגשות המתעוררים בנו למול רוממות הקב"ה ועל הדרך בה תחושות אלו משפיעות על התנהגותנו.

הקריאו לתלמידים את הפיוט ושאלו:

« אילו רגשות מזכיר האבן עזרא בפיוט זה? (למורה: פחד ואימה)

« אילו תחושות ורגשות נוספים אנו מרגישים למול רוממות הקב"ה?

(למורה: שמחה, הודיה, זכות, סקרנות, אהבה ועוד)

« אילו מחשבות, על פי האבן עזרא, עולות בנו כשאנו מתבוננים על גדלותו של הקב"ה?

(למורה: היכול איש חקור את סוד יוצרו, מרומם הוא עלי על פה ולשון, הפליא ועשה בחכמה)

« המחשבות והרגשות מול רוממות הקב"ה ואפסיות האדם משפיעות על איך שנתנהג ומה נעשה.

הקשיבו שוב לפיוט וכתבו מהם הפעולות שהאבן עזרא מזכיר.

(למורה: אגדלך, ואודך, לך אכרע ואכוף ראש וקומה)

« בקשו מכל תלמיד לחשוב על:

• דבר אותו הוא רוצה לעשות כדי לגדל ולהרבות כבוד שמים.

• דבר עליו הוא רוצה להודות להקב"ה, ועל דרך בה הוא רוצה להודות.

« הזמינו את התלמידים לשתף במליאה.

« הסבירו לתלמידים כי המחשבות שלנו משפיעות על הרגשות שלנו והמחשבות והרגשות משפיעים על הגוף. כיצד?

• מחשבות חיוביות מולידות רגשות טובים ומשפיעות על העשייה שלנו. מחשבות ורגשות חיוביים

מסייעים להתמודד טוב יותר עם משימות החיים, אתגרים, קשיים ומכשולים.

• חשיבה חיובית מקדמת ונותנת כוח להתמודדות יעילה.

« ציינו כי ניתן להתאמן ולפתח חשיבה חיובית. ככל שנתאמן על חשיבה חיובית בסיטואציות שונות ונרחיב את פרספקטיבת ההסתכלות, כך יהיה לנו יותר קל לחשוב חשיבה חיובית במצבים של אתגר וקושי.

הפעלות

הפעלה א' - התמודדות עם אירוע מדאיג

« בקשו מהתלמידים לחשוב על אירוע מדאיג שחו

(למורה: הדגישו בפני התלמידים שלא יצטרכו לשתף ולספר על האירוע).

« בקשו מהתלמידים לחלק דף לשניים ובצד אחד לכתוב לפחות 6 מחשבות שעלו להם בזמן האירוע ובצד

השני לפחות 3 רגשות שהרגישו. בקשו מהם לקרוא שוב את שכתבו.

« לכיתות צעירות: בקשו מהתלמידים להדביק מדבקה של פרצוף מחייך ליד מחשבה חיובית מקדמת

שנותנת כוח, ופרצוף עצוב ליד מחשבה שלילית מעכבת - מחלישה.

« לכיתות גבוהות: בקשו מהתלמידים לסמן V ליד המחשבות המחזקות - מקדמות ו-X ליד מחשבות

מחלישות-מעכבות.

« בקשו עתה מתלמידי הכיתה לנסות להפוך את המחשבות המחלישות-מעכבות למחשבות מחזקות-מקדמות.

(למורה: שאלו את התלמידים מי רוצה לתת דוגמא. לחלופין ניתן יחד להפוך משפט של אחד התלמידים או לתת להם דוגמא).

לדוגמא:

כיתות נמוכות: "הלכתי לאיבוד ואני דואגת שלא אמצא את אימא" (מחשבה מחלישה).

"הלכתי לאיבוד ואני קצת מפחדת שלא אמצא את אימא, אבל אחכה ואימא בטח תבוא לחפש אותי" (מחשבה מחזקת).

כיתות גבוהות: "וודאי אכשל במבחן במתמטיקה" (מחשבה מחלישה).

"אני חוששת שאכשל במבחן במתמטיקה, אבל בד"כ אני מצליחה במבחנים אז בע"ה אצליח גם במבחן זה" (מחשבה מחזקת).

שאלו:

« **אם הייתם אומרים לעצמכם את המחשבות המקדמות-מחזקות בזמן האירוע עצמו, כיצד היה הדבר משפיע על ההתנהגות שלכם?**

« **מתי ניתן להשתמש בכלי הזה של 'מחשבות מקדמות' שונותות כוח?**

(למורה: מומלץ להרחיב בשיח יישומי על הכלי ולשמוע מהתלמידים דוגמאות רבות וממגוון מצבי חיים, בהם ניתן להשתמש ככלי. שיח זה תורם באופן משמעותי לקדם את השימוש בכלי).

הפעלה ב' - "תחשוב טוב יהיה טוב"

חלקו את הכתה לזוגות ורשמו על הלוח את האמרה.

כיתות נמוכות:

- מה כוונת המשפט?
- נסו להיזכר במצב שחשיבה חיובית השפיעה על המצב והפכה אותו לחיובי, או לשלילי פחות. שתפו את בן הזוג.
- חשבו על מקרה שמעסיק אתכם ויכול להתפתח למקום חיובי או למקום שלילי. (לדוגמא: אנחנו עוברים דירה ואני עוברת לכיתה חדשה).
- שתפו את בן הזוג ופרטו מחשבות שמטרידות אתכם.
- בקשו מבן הזוג להציג 2 מחשבות מרגיעות.
- נסו להוסיף עוד 2 מחשבות מרגיעות.
- עד כמה 'לחשוב טוב' לפני, יכול לסייע בהתמודדות?
- האם המקרה נראה כפי שנראה בתחילה?

כיתות בוגרות:

- מה דעתכם על המשפט?
- האם אתם מסכימים עם המסר שהוא מעביר? האם אתם חווים את המשפט כנון? כאפשרי?
- האם אפשר לשלוט במחשבות?
- היזכרו בסיטואציה שחשיבה חיובית השפיעה לטובה, ושתפו את בן הזוג.
- חשבו על מקרה שמעסיק/מטריד אתכם והציגו מחשבות טובות בהקשר למקרה.

(למורה: מדובר בשיח המזמן בירור אמוני ואישי, והוא עשוי להעלות דילמות כגון המחשבה: האם התבוננות חיוביות על החיים\סיטואציות שונות מסייעת לנו בהתנהלות יומיומית?)

העשרה והרחבה

הפיוט מזמן שיח אודות המצווה והזכות להלל את הבורא על נפלאותיו ולגדל את שמו. במהלך השיח מתברר כי למרות מוגבלותנו בתפיסת רוממותו של מלך מלכי המלכים ובהבנת מעשה הבריאה, רק אנחנו יכולים לגדל ולקדש שם שמים בתפילותינו ובהתנהגותנו.

לדיון ולשיח במליאה

אֲגַדְלֶךָ אֱלֹהֵי כָל נִשְׁמָה
וְאוֹדֶךָ בְּרַב פֶּחַד וְאֵימָה
בְּעַמְדֵי תוֹךְ קַהֲלֶךָ צוּר לְרוּמִים
לֶךָ אֶכְרַע וְאֶכּוּפֶךָ רֹאשׁ וְקוֹמָה

הציגו בפני התלמידים בכיתה תמונת נוף, כמו: רכס הרים, יער עבות, שדות או מרחבי ים. ניתן להוסיף, או לחלופין להציג גם תמונת עצם גדול: גשר עצום, פיל, גורד שחקים. מומלץ לאתר תמונות בהם מופיע ברקע גם אדם, שממדיו מתגמדים יחסית לנוף או לעצם. שאלו:

« כיצד נראה האדם בהשוואה לים / לפיל וכו'?

(למורה: הסבירו לתלמידים כי הים אדיר, עצום, כביר, אין סופי, ולעומתו האדם זעור, קטנטן, "נבלע" ברקע... הפיל ענקי, רם קומה, חסון וחזק, ולעומתו האדם נראה חלש וחסר אונים.)

« האם קרה גם לכם, שחשתם פתאום קטנים וחלשים מכפי שאתם חשים בדרך כלל? מתי? מדוע?

(למורה: הסבירו לתלמידים כי האדם העומד בתפילה לפני מלכו של עולם, האדיר שבאדירים והעצום שבעצומים, מרגיש כי סערת רגשות אוהזת בו. יראת רוממות. בעודו כורע ומכופף ראש בפחד ובאימה מתפרצים מפיו דברי שבח והלל לאלוקי כל הנשמות.)

רְקִיעֵי רוּם הֵלֵא נִטָּה בְּמִבְטָא
וְהָאָרֶץ יִסְדָּה עַל בְּלִימָה

הַיּוֹכֵל אִישׁ תְּקוּר אֶת סוּד יוֹצֵרוֹ
וּמִי הוּא זֶה בְּכָל קִדְמָה וְנִמָּה

« הסבירו לתלמידים כי השבח הגדול ביותר הוא עצם ההשתוממות והפליאה על מעשה הבריאה. לנו, בני האדם הקטנים, אין אפשרות לתאר בשלימות את גדלות השם, הנגלית בנפלאות הבריאה. « השמיעו לתלמידים את השיר ברקע בלחש תוך העצמת הצליל החוזר "מה", החורז את סופי ה"בתים". האם אתם שומעים את הפליאה והתהייה המדהדות - מההההה.....???? אונומטופאה: "מה" מזכיר את "מה רבו מעשיך ה"»

מְרוּמִם הוּא עָלֵי כָל פֶּה וְלִשׁוֹן
אֲשֶׁר הִפְלִיא וְעָשָׂה כָּל בְּחֻמָּה

ספרו לכיתה כי למרות המוגבלות שלנו, למרות שאנו כל כך קטנים וחלשים מול בוראנו, נתן לנו הבורא כוח גדול מאד: הקב"ה מפליא לעשות, אך כדי ששמו יגדל, צריך שמישהו ידבר על נפלאותיו. רק אנחנו, בנינו ובלשונו, יכולים לרומם את שמו: 'עם זו יצרת לי, תהלתי יספרו' (ישעיהו כ"א מ"ג)

הסבירו כי לא רק על ידי דברי הלל ושבח מתגדל שמו של הקב"ה אלא בעיקר על ידי התנהגותנו ומעשינו. כאשר אנחנו מתנהגים כראוי לבני עם קדוש - מתקדש גם שם השם בעולם.

על ניסיון ועל נפלאותיך

ספרו לתלמידים את שמסביר הרמב"ם: התבוננות בנפלאות הבריאה גורמת להתפעלות ומביאה אותנו לשבח ולרומם את הבורא: "בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים, ויראה מהם חכמתו שאין לה ערך ולא קץ, מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר..." (הל' יסודי התורה, פרק ב').

« המליצו לתלמידים להכין אלבום תמונות כיתתי, המראה כי הבריאה כולה הינה שיר הלל נפלא ליוצרה. בקשו מהתלמידים לחפש בבית תמונה מן הטבע, כזו שצולמה בטויל או באירוע אחר והיא מעוררת בהם התפעמות והתפעלות. המליצו להם גם לצלם תמונה עבור האלבום הכיתתי. »

בקשו מהתלמידים להדביק את התמונה ולציין מתחתיה תשובות לשאלות הבאות:

- מי צילם תמונה זו - ומדוע? באילו נסיבות?
- מה רואים בתמונה?
- מדוע בחרתם להביא תמונה זו? מה בתמונה גורם להתפעלותכם?

הסבירו בסיכום כי הפיוט 'אגדלך' הוא רשות ל'קדיש'. המילה 'רשות' היא קיצור של נטילת רשות. בפיוטי רשות נוטל החזן רשות מן הציבור לשמש כשלוחם לפני המקום. פיוטי הרשות הם בדרך כלל קצרים ותמציתיים ומשמשים פתיחה לתפילות מסוימות כמו: רשות ל'ברוך שאמר', רשות ל'נשמת' ורשות ל'קדיש'. בפיוטים אלה, ובעיקר בסיום הפיוט, מופיעים בדרך כלל רמזים לתפילה הבאה אחריהם ורעיונות השאובים ממנה.

צידה לדרך

תפילת קדיש ותרומה

יתגדל ויתקדש שמייה רבא.
יתגדל ויתקדש שמו הגדול של ה'.

בעלמא די ברא, כרעותה. וימליך מלכותה, ויצמח פרקנה, ויקרב משיחה.
בעולם הזה אשר בראו כרצונו. וימליך מלכותו (שתתגלה לעיני כול), ויצמיה ישועתו, ויקרב משיחו.

בחיכון וביומיכון ובחיי דכל-בית ישראל, בעגלא ובזמן קריב, ואמרו אמן.
בחיכם ובמיכם ובחייכם של כל בית ישראל, במהרה ובזמן קרוב, ואמרו אמן.

יהא שמייה רבא מברך, לעלם לעלמי עלמיא.
יהי שמו הגדול מבורך לעולם ולעולמי עולמים.

יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל, שמה דקדשא בריך הוא. לעלא מן-פל-ברכתא,
שירתא, תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא, ואמרו אמן.

יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמו של הקדוש ברוך הוא, למעלה מכל
הברכות והשירות, התשבחות והנחמות הנאמרות בעולם, ואמרו אמן.

על ישראל ועל רבנן ועל תלמידיהון ועל כל תלמידי תלמידיהון, דעסקין באורייתא באתרא קדשתא, הדין ודי בכל
אתר ואתר. יהא לנא ולהון ולכון חנא וחסדא ורחמי. מן קדם מארי שמיא וארעא ואמרו אמן.

על ישראל ועל החכמים ועל תלמידיהם ועל כל תלמידי תלמידיהם שעוסקים בתורה, במקום הקדוש הזה
ובכל מקום ומקום. יהא להם ולכם שלום רב חן וחסד ורחמים וחיים ארוכים ומזונות מרווחים וישועה מלפני
אבינו שבשמים ובארץ. ואמרו אמן:

יהא שלמא רבא מן שמיא ותיים עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן.
יהי שלום רב מן השמים וחיים עלינו ועל כל ישראל, ואמרו אמן.
(בנוסח ספרד מוסיפים: יהא שלמא רבא מן שמיא, חיים ושבוע וישועה ונחמה ושיזבא ורפואה וגאלה
וסליחה וכפרה ורוח והצללה, לנו ולכל-עמו ישראל, ואמרו אמן.)

עשה שלום במרומי, הוא ברחמי יעשה שלום עלינו, ועל כל-עמו ישראל, ואמרו אמן.

המלצה לפעילות

לקדש שם שמים...

הביאו לכיתה נרות כמספר התלמידים. החשיכו מעט את החדר, וזמזמו עם התלמידים חרש את השיר
'אגדלך'. אמרו לתלמידים מי שמעוניין לקבל על עצמו התנהגות שתקדש שם שמים מוזמן להדליק נר
ולהשלים את המשפט: הריני מקבל על עצמי לקדש שם שמים בכך ש...
כאשר הכיתה כולה מוארת באור הנרות, שירו עם התלמידים את השיר בקול ובהתלהבות.

זרקור מוזיקלי

שירה

מוזיקה ממזרח ומערב - השוואת ביצועים

הסבירו לתלמידים את המונחים:

מוזיקה מערבית - מוזיקה שמקורה בארצות אירופה

מוזיקה ערבית (מזרחית) - מוזיקה שמקורה במזרח התיכון ובארצות ערב השוכנות ממזרח לאירופה.

1. בקשו מהתלמידים להאזין לשני הביצועים השונים לפיוט "אגדלך", האחד בביצוע להקת "זמר" (עד 4:46) והשני בביצוע הזמר בני פרידמן.

« הנחו אותם לכל אחד מהביצועים את המילים המתאימות מתוך מחסן המילים:

בני פרידמן	להקת זמר
	סגנון מוזיקלי
	כלי נגינה
	מקצב
	מבטא השירה
	ליווי כלי

מחסן מילים

סגנון מוזיקלי: מערבי, ערבי, שילוב מזרח-מערב

כלי נגינה: עוד, ני (חליל ערבי), גיטרה, סקסופון, קאנון, חליל צד, סלסולים, דרבוקה, מערכת תופים, חצוצרות, דף (תוף מרים ערבי)

מקצב: ערבי, חסידי

מבטא: אנגלי, ספרדי-ערבי

ליווי כלי: דומה במנגינתו לשירה הקולית, משלים את השירה הקולית

שירה: סולו של זמר, שירת קבוצה, שירת מענה בין סולן ומקהלה

2. איזה מבין שני הביצועים משלב אלמנטים של מזרח ומערב? כיצד זה בא לידי ביטוי במוזיקה? (הביצוע של בני פרידמן: סלסולים ולחן ערבי אל מול מבטא אמריקאי, שילוב בין קצב חסידי לקצב מזרחי-ערבי, נשמע החל מ 1:28 - בביצוע השיר, שילוב של כלי הקשה מזרחיים עם כלי הנגינה במערביים.)

פעילות הלחנה בקבוצות או במליאה

הציעו לתלמידים:

- לחבר משפט קצר
- להלחין לו מנגינה
- לשיר את המשפט בסגנון מערבי
- לשיר את המשפט בסגנון מזרחי-ערבי

המליצו לתלמידים להיעזר במאפיינים המוזיקליים בטבלה, השוו את הביצועים.

יצירה בעקבות קריאה

מחדדים את נקודת המבט

בהשראת יצירה בטבע והתפעלות מול העולם

"בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים, ויראה מהם חכמתו שאין לה ערך ולא קץ, מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר..."

כהקדמה אמנותית ניתן להראות לתלמידים השראות נפלאות מברואי העולם ואפילו הקטנטנים ביותר: סרטוני נמלים באדמה, להקות ציפורים, אבני נחל, עלים מיוחדים וכדומה. הסבירו לתלמידים כי הפעילות האמנותית תתבסס על מושג הפוקוס על "חלקיק מן העולם" ובדרך זו יתחדדו ההבנה, החיבור וההתפעלות ממעשה הבריאה.

מושג אמנותי: פוקוס

נקודת מוקד הוא מושג תאורטי באופטיקה גאומטרית המתייחס להתכנסותן או להתבדרותן של קרני אור מקבילות אל נקודה אחת או ממנה, בהתאמה. מבחינה חזותית מקל על האדם לפקס ולמקד את ראייתו שלא תתפזר, ובכך נוצרת התרחבות של "הבנה בפרטים הקטנים".

החומרים

זכוכית מגדלת, קיסמי אוזניים, צבעי גואש - אקריליק שונים

תהליך עבודה

שלב א'

חלקו לתלמידים זכוכיות מגדלת וצאו עמם אל הטבע הגדול. לחלופין ניתן לחלק להם תמונות נוף אותנטיות. הנחו אותם:

1. לאתר נקודת פוקוס ולהגדילה ע"י זכוכית המגדלת.
2. לאחר בחירת הפוקוס - למקד מהנקודה הנבחרת את הנתונים החזותיים הבאים:
 - צבע - מהם הצבעים הניבטים מן הפוקוס?
 - (למורה: חדדו וציינו כיצד מנקודת מבט כ"כ קטנה ניתן להבחין בצבעוניות מגוונת כל כך)
 - תנועה - מהי תנועת הפוקוס? אלכסון? ישר? כלפי מעלה?
 - אובייקט - אלו אובייקטים ניבטים מבעד לפוקוס
 - (לפעמים קצה של הר יוצר מראה של אובייקט מעניין וכדומה)
 - מרקם - איזה מרקם נוכל למצוא בפוקוס הנבחר? רך, קשה, צפוף אוורירי?

שלב ב':

פוינטיליזם - ציור ב"נקודות" צבע.

הסבירו לתלמידים כי מבחינה טכנית מדובר בציור בנקודות של צבעי יסוד בשילוב צבעים משלימים. אומני הפוינטליזם יצרו "תערובת אופטית" על ידי ציור נקודות מדויקות של צבעי יסוד היוצרים בעין המתבונן צבע חדש.

(למורה: ניתן להרחיב את ההשראה, מיוצרים גדולים וציירים, שהשתמשו בטכניקת "נקודות" ובכך יצרו מרקמים ייחודיים)

49 ^{2.} Dm **F** C F Am D Gm C F D/F#
 אשר ולשון פה כל עלי הוא מרומם

54 Gm C F Dm E° A ^{1.} Dm D ^{2.} Dm
 אשר בהכמה כל ועשה כל ועשה הפליא

59 **G** A Dm B♭ Gm A B♭ Gm A
 ועליון קדוש בגוי ויתגדל

65 Gm C F B♭ Gm A ^{1.} Dm ^{2.} Dm
 בעלמא רבא שמיא ויתקדש

Interlude

70 **H** Dm Am B♭ F Dm Am
 בעלמא רבא שמיא ויתקדש

76 B♭ C Dm **I** Gm C F B♭ ^{1.} Gm A
 בעלמא רבא שמיא ויתקדש

81 Dm ^{2.} A Dm
 בעלמא רבא בעלמא

